

10 באוגוסט 2026

לכבוד
האלוף אבי בלוט
מפקד פיקוד המרכז

שלום רב,

הנדון: איסור על "טיולים" בקרבת יישובים פלסטינים ועל ליוויים

זה תקופה ארוכה שהאוכלוסייה הפלסטינית בגדה המערבית היא קורבן לאלימות לאומנית יזומה וקשה מצד מתנחלים. אלימות המתנחלים כוללת פוגרומים מאורגנים, פלישות ליישובים, למתחמי מגורים ולאזורי חקלאות בכל שעות היממה, תקיפות פיזיות, איומים חוזרים ונשנים, השחתת רכוש וגניבתו, הצתה של רכוש ומבנים, מניעת גישה לאדמות ולמקורות מים, חסימת דרכים, השתלטות על שטחים ועוד (לתיעוד ראה: "אלימות מתנחלים – גירוש ועקירה של קהילות פלסטיניות", אתר האגודה לזכויות האזרח בישראל).

אין מדובר בתופעת שוליים ואף לא ב"חיכוך" מקרי, אלא בדפוס שיטתי של טרור. לא זו בלבד שאלימות המתנחלים מתרחשת ומתרחבת תוך הפגנת אוזלת יד מצד הרשויות, אלא היא מלווה, דה פקטו, על ידי גורמי הצבא והמשטרה, שמגלים כלפיה סובלנות, ואף לוקחים בה חלק. היא הופכת את הצבא לשותף לפשעי מלחמה ולפשעים נגד האנושות, ובכללם טיהור אתני – חיסול מכוון ושיטתי של קהילות ויישובים פלסטינים.

בתקופה האחרונה אנו עדים לסבב הסלמה יזום נוסף של אירועי אלימות המתנחלים, במה שנדמה כמאמץ מכוון להוביל להידרדרות במצב הביטחוני בגדה. בין אלה משמשים "טיולי מתנחלים" להבערת השטח, ובהם עוסקת פנייתנו זו.

אנו דורשים להורות לאתר על הפסקת אישור כניסתם של אזרחים ישראלים אל תוך יישובים פלסטינים, לאדמותיהם החקלאיות ולשטחים הסמוכים לבתי מגורים, למקורות מים ולאתרים המשמשים את התושבים המוגנים. הפעילויות אינן משרתות צורך ביטחוני אלא מנוגדות לו, וקיים חשש ממשי, המבוסס על ניסיון מר ומצטבר, כי הן יוסיפו להוביל לפגיעה בתושבים הפלסטינים ולהטלת מגבלות עליהם.

בפרט אין להשלים עם כך שהצבא, לרבות באמצעות כיתות הכוננות וההגמ"ר (ההגנה המרחבית), מקצה כוחות לאבטחת פעילות אזרחית יזומה של מתנחלים בשטח פלסטיני, ובה בעת מטיל מגבלות על פלסטינים. פרקטיקה זו הופכת את האוכלוסייה המוגנת למי שנדרשת לשאת במחיר הביטחוני של פעילות שהצבא יכול וחייב למנוע.

כאשר נודע לצבא על פעילות כאמור שלא אושרה, עליו לפעול מראש למניעתה, לסגור בצו את השטח לכניסת ישראלים, למנוע את הגעת המשתתפים, להרחיקם ולהגן על התושבים הפלסטינים ועל

רכושם. תחת "ליווי" ו"חילוץ" לאחר מעשה – יש לעסוק במניעה, בפרט כאשר כניסות כאלה צפויות ומאורגנות מראש.

נעמוד על הדברים בפירוט.

כידוע, ביום 24.7.2026 נכנסה קבוצה חמושה של עשרות "מטיילים" ישראלים לאזור הכפר תל, המצוי בשטח B. את "הטיול" ארגנה קבוצה בשם "מטיילי דוד ואחיקם". לפי ממצאי התחקיר הצבאי, שפורסמו ביום 5.8.2026, הגם שהצבא ידע מבעוד מועד על הכוונה לקיים את הפעילות בשטחי A ו-B, והגם שלא אישר אותה, הוא לא מנע אותה. בשעה שהצבא זיהה את הקבוצה בשטח B, נשלח כוח מצומצם להוציאה. האירוע הידרדר לעימות חמוש, שבמהלכו נהרגו ישראלים ופלסטינים.

התקרית הובילה לגל של אלימות ואירועי נקם. עשרות מתנחלים פשטו על הכפרים ג'ית, בורין, פרעתא, סרה, עורף, נאקורה, קוסרה וכור. הם יידו אבנים, הציתו בתים, שדות וכלי רכב, תקפו תושבים ופצעו אותם. גם שני מסגדים הוצתו, ורוססו כתובות נאצה. קבוצה נוספת, שמנתה כעשרים מתנחלים, שבה למחרת האירוע לכפר תל למה שכונה בפי משתתפיה "סיור", והצבא נדרש "לחלצה".

הגם שמדובר בפלישה חמושה ולא מאושרת של מתנחלים לכפר פלסטיני, הצבא הגדיר את האירוע בכפר תל "פיגוע", ואגב כך עשה יד אחת עם התוקפנות האידאולוגית של המתנחלים. במקום לבלום את ההסלמה שתיכננו המתנחלים, הוא בחר להעניק לה רוח גבית. תחת להעניק הגנה לתושבים הפלסטינים מפני פלישות ותקיפות אלימות, הוא הכריז על מבצע "סיכול טרור" נרחב, והטיל עוצר מלא על הכפרים תל ובורין וכתר על העיר שכם. חסימות הוטלו גם בסביבות רמאללה ובית לחם. נערכו פשיטות על בתים, ועשרות פלסטינים נעצרו. כתוצאה מהחסימות דווח על קשיים בפינוי יולדות ובמקרים רפואיים דחופים, ואף על מניעת פינוי פצועים.

ביום 31.7.2026 שוב צעדו יותר ממאה מתנחלים לעבר הכפר תל. בשעה שהמשתתפים הישראלים התקרבו ליישוב, הצבא סגר את הכניסות אליו, כוחותיו ירו, פצעו תושב פלסטיני ועצרו אחרים. בתצלומים מן האירוע נראו חיילים מאבטחים את הצעדה, וישראלים נראו נוטלים חפצים מבית פלסטיני לעיני חיילים.

קבוצות מתנחלים פרסמו בגלוי על אודות כוונותיהם לארגן "טיולים" חמושים נוספים במהלך אותו סוף שבוע, בימים 31.7.2026 ו-1.8.2026, בקרבת קהילות וכפרים פלסטינים. באותו סוף שבוע תועדו יותר מ-20 תקיפות של מתנחלים ברחבי הגדה – מג'נין בצפון ועד מסאפר יטא בדרום.

כך גם בסוף השבוע העוקב, 7.8.2026 ו-8.8.2026.

ראה משני סופי השבוע האחרונים ולעתיד לבוא:

[מודעות על טיולים בגדה, תחת הכותרות: "חרגבים ממשיכים בדרכו של בניהו מלט הי"ד – צועדים בכל מרחבי ארצנו"; "אל המרחבים והחוות ברכס סלע"; "הופכים את הקללה לברכה – סובב הר עיבל לרגל פרשת ראה"; "אל בורות המים – סיור לבריכות שלמה לקהל המטיילים". המודעות הוסרו]

שתיים מהקבוצות המארגנות "טיולים" ברחבי הגדה המערבית – לרבות בשטחי A ו-B ובשטחים פלסטינים פרטיים – הן "מטיילי דוד ואחיקם" ו"חרגבים" (ראו: אהרן פורת ורועי קלייטמן, "זה היה טיול. הוא לא היה תמים", **שיחה מקומית**, 29.7.2026).

אנשי קבוצת "מטיילי דוד ואחיקם", שאחראית גם ל"טיול" בכפר תל, אמרו בשנת 2017 כי "במקום שבו תדרוך כף רגלו של המטייל, שם יעבור הגבול", והוסיפו כי הם מודיעים לצבא אודות "הטיולים", "אבל בשום אופן לא מבקשים אישור" ("כבשו את הארץ ברגליים", **הקול היהודי**, 30.4.2017).

אנשי קבוצת "חרגבים" – שמוסיפים גם לשמם: "כובשים את הארץ ברגליים" – גאים כי הם "צועדים במקומות המסוכנים", ומפרסמים תיעוד אודותיהם (ישראל ציג, "צועדים במקומות המסוכנים ביו"ש: הכירו את חרגבים", **עולם קטן**, 27.4.2026; ראו גם עמוד הפייסבוק של הקבוצה, המונה כמה אלפי עוקבים).

סא"ל אליצור טרבלסי, קצין הגמ"ר של פיקוד המרכז, פרסם ביום 26.7.2026 מסמך סלחני פומבי שכותרתו: "חידוד נהלי תיאום טיולים מרחב פיקוד המרכז". המסמך, שנפתח ב"אירוע הטרור הקשה סמוך לכפר תל", אינו מבהיר כי לא ייערכו "טיולים" בשטחי A ו-B, אלא רק כי אלה מצריכים "תיאום מוקדם" ו"מעטפת ביטחונית מתאימה". עוד נכתב, כי "פיקוד המרכז רואה חשיבות בהנגשת אתרי המורשת, ההיסטוריה והמורשת הלאומית ברחבי יהודה ושומרון, ופועל באופן עקבי כדי לאפשר את קיום הביקורים בהם, ככל שהמצב המבצעי מאפשר זאת". סא"ל טרבלסי מוסיף, כי "כל בקשה נבחנת באופן מקצועי, בהתאם להערכת המצב, ונשקלת האפשרות לממשה במועד המבוקש. מקום שבו ניתן לאפשר את הפעילות בבטחה, ייעשה כל מאמץ לסייע ולאשרה". הוא קורא "לכלל הגורמים העוסקים בארגון טיולים, סיורים ופעילויות במרחב לגלות אחריות, לפעול בהתאם להנחיות ולהקפיד על תיאום מוקדם כנדרש".

העולה מהאמור הוא שהמדיניות היא לאפשר את אותם "טיולים" במקרים רבים, ולא לאכוף את איסור הכניסה לשטחי A ו-B על קבוצות חמושות של מתנחלים "מטיילים".

מדיניות כזו אינה כדין. לנוכח ההסלמה הקשה באלימות כלפי פלסטינים, והחובה להבטיח מניעת פשיטות נוספות של מתנחלים על יישובים פלסטינים, יש להבהיר כי לא יאושרו עוד "טיולים", ולנקוט בכל הפעולות הדרושות כדי להבטיח כי כך אכן יקרה – לרבות באמצעות הכרזה על שטחים כסגורים לכניסת ישראלים, והרחקת מתנחלים שמתקרבים אליהם.

כך מתחייב מחובות המפקד הצבאי. תקנה 43 לתקנות בדבר דיניה ומנהגיה של המלחמה ביבשה, הנספחות לאמנת האג הרביעית משנת 1907, מטילה על המפקד הצבאי חובה לנקוט את כל האמצעים שביכולתו כדי להבטיח, ככל האפשר, את הסדר והחיים הציבוריים, תוך כיבוד הדין המקומי, אלא אם קיימת מניעה מוחלטת לכך. סעיף 27 לאמנת ג'נבה בדבר הגנת אזרחים בימי מלחמה (אמנת ג'נבה הרביעית) משנת 1949 מוסיף וקובע, כי מוגנים זכאים בכל הנסיבות לכיבוד גופם, כבודם, זכויותיהם המשפחתיות ואורחות חייהם. עוד נקבע, כי יש לנהוג בהם באנושיות ולהגן עליהם במיוחד מפני מעשי אלימות או איום באלימות.

אין מדובר רק בסמכות לניהול המרחב, או בחובות הימנעות, אלא בחובות עשה פוזיטיביות: להגן על חייהם, גופם, קניינם ושגרת חייהם של התושבים הפלסטינים. חובות אלה כוללות מניעת פלישות ותקיפות, והן אינן מתמצות בהימנעות מפגיעה מצד חיילים. על המפקד הצבאי לנקוט

צעדים אפקטיביים כדי להגן גם מפני צדדים שלישיים – אזרחים ישראלים – ובתוך כך למנוע את כניסתם לתחומי המחיה, המגורים והתעסוקה של התושבים המוגנים, גרימת נזקים, סיכול גישה לאדמות ולמקורות המים, ופגיעה ביכולתם של התושבים לנהל את שגרת חייהם ולממש את זכויותיהם (בג"ץ 9593/04 מוראר נ' מפקד כוחות צה"ל ביהודה ושומרון, פ"ד סא(1) 844 (2006)).

השיקולים שעל המפקד הצבאי לשקול הם שניים: האינטרסים הביטחוניים של הכוח הצבאי, והבטחת צרכיה של האוכלוסייה המוגנת (בג"ץ 393/82 ג'מעית אסכאן נ' מפקד כוחות צה"ל באזור יהודה ושומרון, פ"ד לו(4) 785 (1983) (להלן: עניין ג'מעית אסכאן)). נפסק, כי "על דיכטומיה זו להיקרא גם על דרך השלילה. קרי, המפקד הצבאי אינו מוסמך לשקול כל שיקול אחר מלבד שני אלה" (בג"ץ 794/17 זיאדה נ' מפקד כוחות צה"ל בגדה המערבית, פסקה 28 לפסק דינו של המשנה לנשיאה גיוראן (31.10.2017)).

האירועים שבהם עסקין מנוגדים לשני השיקולים הללו, וכותרות תמימות, כמו "טיולים", "סיוורים" ו"מסעות" – פעילויות פנאי מובהקות – אינן באות בגדרם. שאיפותיהם האידיאולוגיות והפוליטיות של מתנחלים "לכבוש את הארץ ברגליים", וכמותן "הנגשת אתרי המורשת, ההיסטוריה והמורשת הלאומית", אינן שיקולים לגיטימיים שהמפקד הצבאי רשאי לשקול (בג"ץ 390/79 דויקאט נ' ממשלת ישראל, פ"ד לד(1) 1, 10-17 (1979); עניין ג'מעית אסכאן, עמ' 794-795; בג"ץ 2056/04 מועצת הכפר בית סוריק נ' ממשלת ישראל, פ"ד נח(5) 807, 829 (2004); בג"ץ 1661/05 המועצה האזורית חוף עזה נ' כנסת ישראל, פ"ד נט(2) 481, 526-527 (2005); בג"ץ 2150/07 אבו צפיה נ' שר הביטחון, פ"ד סג(3) 331, 356-357 (2009)).

הן אף אינן יכולות להכשיר פעילות שבנסיבותיה הקונקרטיות צפויה להפר את הסדר ולפגוע באוכלוסייה המוגנת. כאשר הצבא יודע על פעילות המסכנת תושבים מוגנים או עלולה לפגוע בזכויותיהם, אך מעלים עין מעצם קיומה, ולא פחות חמור – מאשר אותה ולוקח בה חלק – הוא אינו ממלא את חובת ההגנה ואף מסייע ביצירת התנאים לפגיעה חמורה במוגנים.

גם לליווי ה"טיולים" משמעויות מעשיות ומשפטיות שליליות. הוא עשוי לאפשר את עצם כניסת המשתתפים למקום שאליו לא היו יכולים להיכנס ללא הגנת הצבא; והוא עלול להביא להפעלת סמכויות הצבא והפגנת כוחו כלפי התושבים המוגנים. הצבא הופך מגורם שאמור למנוע סיכון למוגנים הפלסטינים לגורם המתיר אותו ושותף לו.

הענקת "מעטפת ביטחונית מתאימה" היא קריטריון ריק, המקנה שיקול דעת בלתי מובנה ופורץ כל רסן. אין באינטרס שבהגנה על אזרחים ישראלים כדי להצדיק מראש את יצירתו של סיכון מיותר למוגנים הפלסטינים. כלומר, אין לקבל שהמתנחלים יוזמים פעילות פנאי; הצבא מקצה כוחות להגנתם; והפלסטינים הם שנדרשים לשאת בתוצאות. החובה להגן על מי שנקלע לסכנה אינה מקנה זכות ליזום פעילות אזרחית מסוכנת ולהחציץ את תוצאותיה על האוכלוסייה הפלסטינית המוגנת. זאת במיוחד כאשר השלכותיו של "חיכוך" מיותר זה גובות מחיר בחיי אדם, ומובילות להטלת הגבלות, ולפגיעה בקשת רחבה של זכויות אדם: לחיים, לחירות, לכבוד, לקיום בכבוד, לתנועה, לבריאות, לחינוך, לקניין, לחיי משפחה ועוד.

חובותיו של המפקד הצבאי מקבלות ביטוי גם בכללי המשפט המינהלי החלים עליו. החלטה לאשר פעילות חייבת להתבסס על שיקולים ענייניים בלבד ועל מתן משקל ראוי לסיכון הצפוי לחיי התושבים ולזכויותיהם. החלטה צבאית המבוססת על שיקולים אידיאולוגיים ופוליטיים – "הנגשת

אתרי המורשת, ההיסטוריה והמורשת הלאומית" – לצרכי פעילות פנאי, אשר קיומה מסכן את התושבים הפלסטינים ופוגע בזכויותיהם, אינה סבירה ואינה מידתית. במילים אחרות: התועלת שבפעילות פנאי של מתנחלים בשטח כבוש אינה תכלית שהמפקד הצבאי אמור לשקול כלל, וממילא היא אינה יכולה להצדיק פגיעה קשה כל כך בזכויות אדם.

לפיכך, נבקשך כדלקמן:

א. להפסיק לאשר, לאבטח וללוות כניסת אזרחים ישראלים לתוך יישובים פלסטינים, לאדמותיהם החקלאיות ולשטחים הסמוכים לבתי מגורים, למקורות מים ולאתרים המשמשים את התושבים המוגנים.

ב. לאסור על הקצאת כוחות לאבטחת פעילות אזרחית יזומה של מתנחלים בשטח פלסטיני, תוך הטלת מגבלות על פלסטינים.

ג. כאשר נודע לצבא על פעילות כאמור שלא אושרה, לפעול מראש למניעתה, לסגור בצו את השטח לכניסת ישראלים, למנוע את הגעת המשתתפים, להרחיקם ולהגן על התושבים הפלסטינים ועל רכושם.

נודה על תשובתך הדחופה על מנת שנוכל לשקול המשך צעדינו.

בברכה,

עודד פלר, עו"ד

היועץ המשפטי

העתק: אל"ם קובי מרקוס, יועמ"ש איו"ש